

ชื่อเรื่อง : การประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพและปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จากการ
ทำงานเกษตรกรรมของแรงงานสูงอายุ ในเขต อ.เมือง จ.เชียงราย

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวณิรัตน์ สอนม่วงและคณะ

สาขาวิชา/คณะ : สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ : 2557

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยปี : พฤษภาคม 2567 - พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

แรงงานสูงอายุ ในภาคเกษตรกรรมต้องเผชิญกับสิ่งคุกคามด้านสุขภาพในหลายมิติ เช่น ด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพฯ ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน การศึกษาแบบภาคตัดขวางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหาสิ่งคุกคามสุขภาพ ศึกษาปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและพัฒนาข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานเกษตรกรรมของแรงงานสูงอายุ ในเขต อ.เมือง จ.เชียงราย กลุ่มตัวอย่างแรงงานสูงอายุ ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วน และใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติเชิงอนุมาน คือ Chi-Square Test และ Correlation coefficient

ผลการวิจัย พบว่า แรงงานสูงอายุในภาคเกษตรกรรมมีการสัมผัสกับสิ่งคุกคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.021$, $SD=0.743$) เมื่อจำแนกตามประเภทของการสัมผัสสิ่งคุกคาม พบว่า สิ่งคุกคามด้านเคมี มีระดับความเสี่ยงสูงที่สุด สัมผัสในระดับปานกลาง ($\bar{x}= 2.209$, $SD=0.745$) ปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประเด็นโรคหรือการเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงาน พบว่า แรงงานสูงอายุส่วนใหญ่ มีปัญหาเรื่องอาการปวดหลัง ไหล่ หรือส่วนต่างๆ ของร่างกาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.517$, $SD=0.505$) ส่วนประเด็นอุบัติเหตุจากการทำงาน พบว่า แรงงานสูงอายุส่วนใหญ่ ถูกของมีคมบาด/ตัด/เฉือน/ทิ่มแทง ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.019$, $SD = 0.491$) และการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยเพศ ประเภทของงานเกษตร อุปกรณ์ที่ใช้ทำการเกษตร การอบรมระดับความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และระดับการสัมผัสสิ่งคุกคาม 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กับปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ดังนั้น จึงมีแนวทางป้องกันโดยการพัฒนาตามประเภทของงานเกษตร เช่น การทำนาให้เน้นความปลอดภัยเรื่องการลื่นล้ม หรือการจมน้ำในแปลงนา การเลี้ยงสัตว์ให้เน้นการป้องกันเชื้อโรคจากสัตว์ การกัด การแพร่กระจายของฝุ่น เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานสูงอายุในภาคเกษตรกรรม

คำสำคัญ : สิ่งคุกคามทางสุขภาพ, อาชีวอนามัยและความปลอดภัย, งานเกษตรกรรม, แรงงานสูงอายุ

Research Title: An Assessment of Health Hazards and Occupational Health and Safety Problem from Agricultural Work Among Elderly Workers in Mueang District, Chiang Rai Province

Author : Miss Maneerat Suanmuang et.al.

Faculty : Major of Occupational Health and Safety, faculty of Public Health

Fiscal Year : 2024

Year of Research : May 2024 – May 2025

Abstrat

Elderly agricultural workers are exposed to various physical, chemical, and biological occupational health hazards that may adversely impact their health and safety. This cross-sectional study aimed to assess occupational health hazards, to examine occupational health and safety issues, study the factors related to occupational health and safety issues and develop recommendations for managing occupational health and safety problems in agricultural work for elderly workers in Mueang District, Chiang Rai Province. The sample group consists of elderly workers aged 60 and above, totaling 360 people. The research instruments used include the questionnaire consists of 5 sections and uses descriptive statistics for data analysis and inferential statistics, the Chi-Square Test and Correlation coefficient.

The research findings indicate that elderly workers in agricultural work experienced an overall moderate level of occupational hazard exposure ($\bar{x} = 2.021$, $SD = 0.743$). When classified by type of hazard, chemical hazards posed the highest level of risk, with a moderate level of exposure ($\bar{x} = 2.209$, $SD = 0.745$). Regarding occupational health and safety issues, the most frequently reported work-related health problems were musculoskeletal symptoms such as back, shoulder, or other body pain, reported at a high level ($\bar{x} = 2.517$, $SD=0.505$). Concerning work-related accidents, the most common incidents involved cuts, lacerations, or puncture wounds from sharp objects, at a moderate level ($\bar{x} = 2.019$, $SD = 0.491$) And the study of related factors found that gender, type of agricultural work, equipment used, training, environmental risk level, and exposure to health hazards 5 threats levels are significantly related to occupational health and safety issues ($p<0.05$). Therefore, preventive measures should be developed according to specific agricultural work types, such as focusing on safety regarding slips or drowning in rice fields for rice farming, preventing animal diseases, bites, and dust spread for livestock farming, etc., to improve occupational health and safety among elderly agricultural workers.

Keywords : Health hazards, Occupational health and safety, Agricultural work, Elderly worker